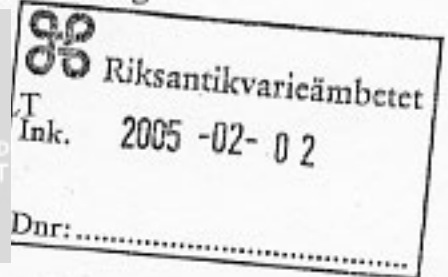

Delgivningskvitto
2005-02-03

Kyrkhults hembygdsförening

Byggnadsminnesförklaring av kasernen och förrådsbyggnad på fastigheten Ebbemåla 1:48, Kyrkhults socken, Olofströms kommun, Blekinge län

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950), kasernen och magasinsbyggnaden på fastigheten Ebbemåla 1:48, för byggnadsminne. Avgränsningen av byggnadsminnet har markerats med röd, heldragen linje på bifogade karta, bilaga 2, där de olika byggnaderna markerats 1 och 2. Området utgör en utökning av det befintliga byggnadsminnet Ebbamåla bruk. Avgränsningen av det befintliga byggnadsminnet, på fastigheten Ebbemåla 1:16, har markerats med röd, streckad linje, bilaga 2.

Föreskrifter för kasernen och förrådsbyggnaden, Ebbemåla 1:48

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Kasernen (1) och förrådsbyggnaden (2) får ej flyttas, rivas, byggas om eller på annat sätt förändras i sin exteriör.
2. I kasernen (1) och förrådsbyggnaden (2) får ingrepp ej göras i byggnadernas stomme eller i den äldre fasta inredningen. Planlösningen i byggnaderna får inte ändras med undantag för utrymme markerat med kryss i förrådsbyggnaden (2), bilaga 2.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med lämpligt material och metoder på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaderna som markerats med röd heldragen linje i bilaga 2, får ej utan länsstyrelsens tillstånd ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar på begäran råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll av byggnaderna.

Enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen m.m. gäller beslutet om byggnadsminnesförklaring även om det överklagas.

Om fråga uppkommer att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna skall ansökan om tillstånd ske hos länsstyrelsen, som enligt 3 kap 14 § lagen om kulturminnen m.m. får lämna tillstånd till ändringen om särskilda skäl föreligger.

Redogörelse för ärendet m.m.

Fråga om att förklara kasernen och förrådsbyggnaden på fastigheten Ebbemåla 1:48 i Kyrkhults socken, Olofströms kommun väcktes den 17 september 2001 av Kyrkhults hembygdsförening.

Samråd har skett med Riksantikvarieämbetet och Blekinge museum. Miljö- och byggnadsnämnden i Olofströms kommun och sökanden har beretts tillfälle att yttra sig. Ägarna, har anfört att skyddsföreskrifterna inte får hindra anordning av utrymningsvägar etc.

Kasernen och förrådsbyggnaden hör funktionsmässigt samman med f.d. Ebbemåla gjuteri på fastigheten Ebbemåla 1:16, vilket blev förklarat som byggnadsminne enligt länsstyrelsens beslut den 1 mars 1996, bilaga 3. Då kasernen och förrådsbyggnaden vid den tiden var belägna på annan fastighet med en annan ägare undantogs dessa byggnader från byggnadsminnesbeslutet.

Motivering

Ebbemåla gjuteri och mekanisk verkstad

Ebbemåla f.d. gjuteri och mekanisk verkstad ligger vid Mörrumsåns västra sida i Kyrkhults socken. Anläggningen utgör en ytterst välbevarad industrimiljö och är ett utmärkt exempel på en tidig industrietablering vid Mörrumsån. På åns andra sida ligger samhället Hovmansbygd som kring sekelskiftet 1900 utvecklades till ett litet industrisamhälle då järnväg drogs till samhället.

Ebbemåla var ursprungligen en bondby där en vattendriven kvarn uppfördes i Mörrumsån 1803. Kvarnens grund utnyttjades på 1880-talet vid uppbyggnaden av den första mekaniska verkstaden och gjuteriet på platsen. Verksamheten grundades av August Sandberg som under sin vistelse i Amerika 1869 till ca 1880 lärt sig modern gjutteknik. Verksamheten vid bruket drevs av fyra generationer familjen Sandberg fram till 1966 då driften lades ned. Kvar på platsen finns en komplett bevarad industrianläggning med byggnader uppförda från sent 1800-tal till och med 1920-tal.

Genom en byggnadsminnesförklaring av kasernen och förrådsbyggnaden på fastigheten Ebbemåla 1:48 kommer det befintliga byggnadsminnet f.d. Ebbemåla gjuteri och mekanisk verkstad, fastigheten Ebbemåla 1:16, att tillföras byggnader som visar viktiga funktioner i brukets vardag.

Postadress

SE-371 86 KARLSKRONA

Dokument: 5247-2001 0_BM-förklaring av kaserner etc på Ebbemåla bruk.doc

Bestöksadress

Ronnebygatan 22

Telefon

0455-870 00

Telefax

0455-875 45

Postgiro

3 51 80-9

Kasernen

Kasernen byggdes på 1890-talet som bostad till anställda vid gjuteriet. Bl.a. bodde Waldemar Sandberg, son till brukets grundare, här med sin familj under flera år kring sekelskiftet 1900. I bottenvåningen finns tre tvårumslägenheter och på vinden flera s.k. ungkarlsrum. I källaren finns en bakugn och förråd. Under 1950- och en bit in på 1960-talet inrymdes även Hovmansbygds telefonstation i byggnaden.

Kasernen är uppförd som en större villa av trä på murad stensockel. Sadeltaket är klätt med tvåkupiga tegelpannor och fasaden är klädd med liggande gulmålad träpanel och enkla men dekorativa brunmålade snickerier.

Förrådsbyggnaden

Förrådsbygganden är i sig själv en enkel och traditionell ekonomibyggnad som fyllde en betydelsefull funktion för bruket. Till alla gjutna föremål tillverkades först en modell i trä, med exakt form som det gjutna godset. Modellerna tillverkades i modellverkstaden, byggnad 5, bilaga 3, och har sedan dess förvarats på förrådsbyggnadens övre våning likt ett arkiv över Ebbamålas produktion. I byggnaden förvarades även koks och maskindelar m.m.

Förrådet är en byggnad i två våningar klädd med rödfärgad träpanel. Huset är byggt i vinkel på granitsockel med sadeltak täckt av tvåkupiga tegelpannor. I husets inre vinkel finns en senare tillkommen utbyggnad i betong som bl.a. använts vid blästring. I en utbyggnad mot Mörrumsån finns fem utedass och i en likande utbyggnad mot norr fem mindre förråd.

Byggnaderna på fastigheten Ebbemåla 1:48 ingår i en välbevarad industrianläggning från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. De är, enligt länsstyrelsens mening, synnerligen märkliga och uppfyller genom sitt kulturhistoriska värde förutsättningarna för att förklaras som byggnadsminne.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Blekinge län. Se bilaga 1.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingegerd Wärnersson. I ärendet har bebyggelseantikvarie Anette Johansson varit föredragande och länsassessor Bengt Johansson deltagit.

Ingegerd Wärnersson

Anette Johansson

Bilagor

Bilaga 1. Hur man överklagar

Bilaga 2. Karta över byggnadsminnets avgränsning.

Bilaga 3. Beslut om byggnadsminnesförklaring av f.d. Ebbamåla gjuteri och mekanisk verkstad, 1996-03-01

Kopia samt bilaga 1, 2 och 3 till:

med

delgivningskvitto

Riksantikvarieämbetet med delgivningskvitto

Kopia samt bilaga 2 och 3 till:

Blekinge museum

Adm. service/press

Centraldiariet

BM-register

Kartarkivet

lest

Kopia med laga kraft till:

Lantmäterimyndigheten i Blekinge län

Riksantikvarieämbetet

Olofströms kommun, miljö- och byggnadsnämnden

Postadress

SE-371 86 KARLSKRONA

Besöksadress

Ronnebygatan 22

Telefon

0455-870 00

Telefax

0455-875 45

Postgiro

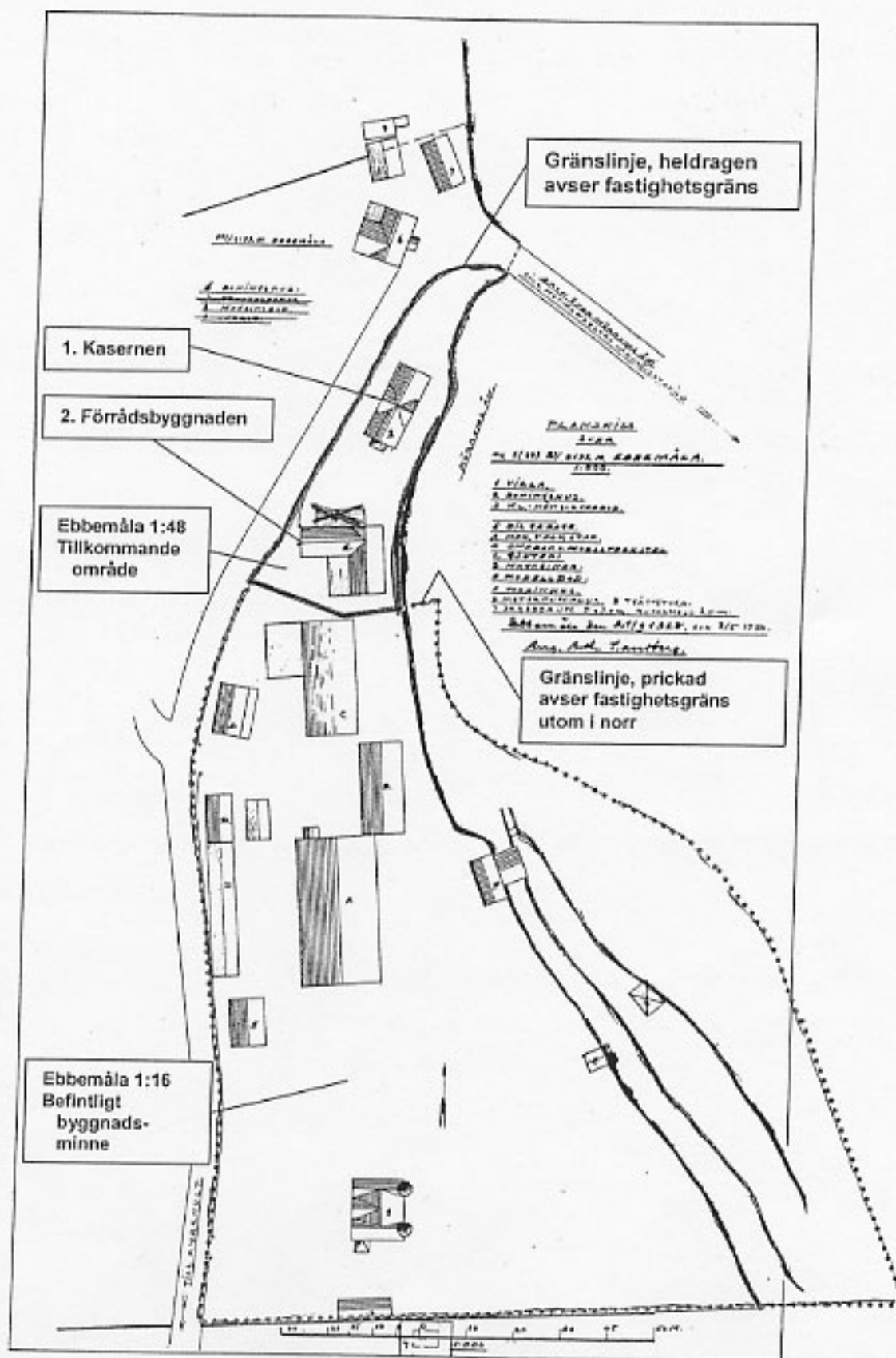
3 51 80-9

Dokument: 5247-2001 0_BM-förklaring av kaserner etc på Ebbamåla bruk.doc

Byggnadsminnets avgränsning

Bearbetning av karta upprättad av August Sandberg, 1928. Röd heldragen linje motsvarar utökning av byggnadsminnet, röd prickad linje utgör gräns för skyddsområdet i byggnadsminnesbeslutet från 1996. Heldragen och prickad linje är schematiskt inritad och avser i båda fallen fastighetsgräns. Rött kryss markerar byggnad utan interiört skydd.

Postadress

SE-371 86 KARLSKRONA

Besöksadress

Ronnebygatan 22

Telefon

0455-870 00

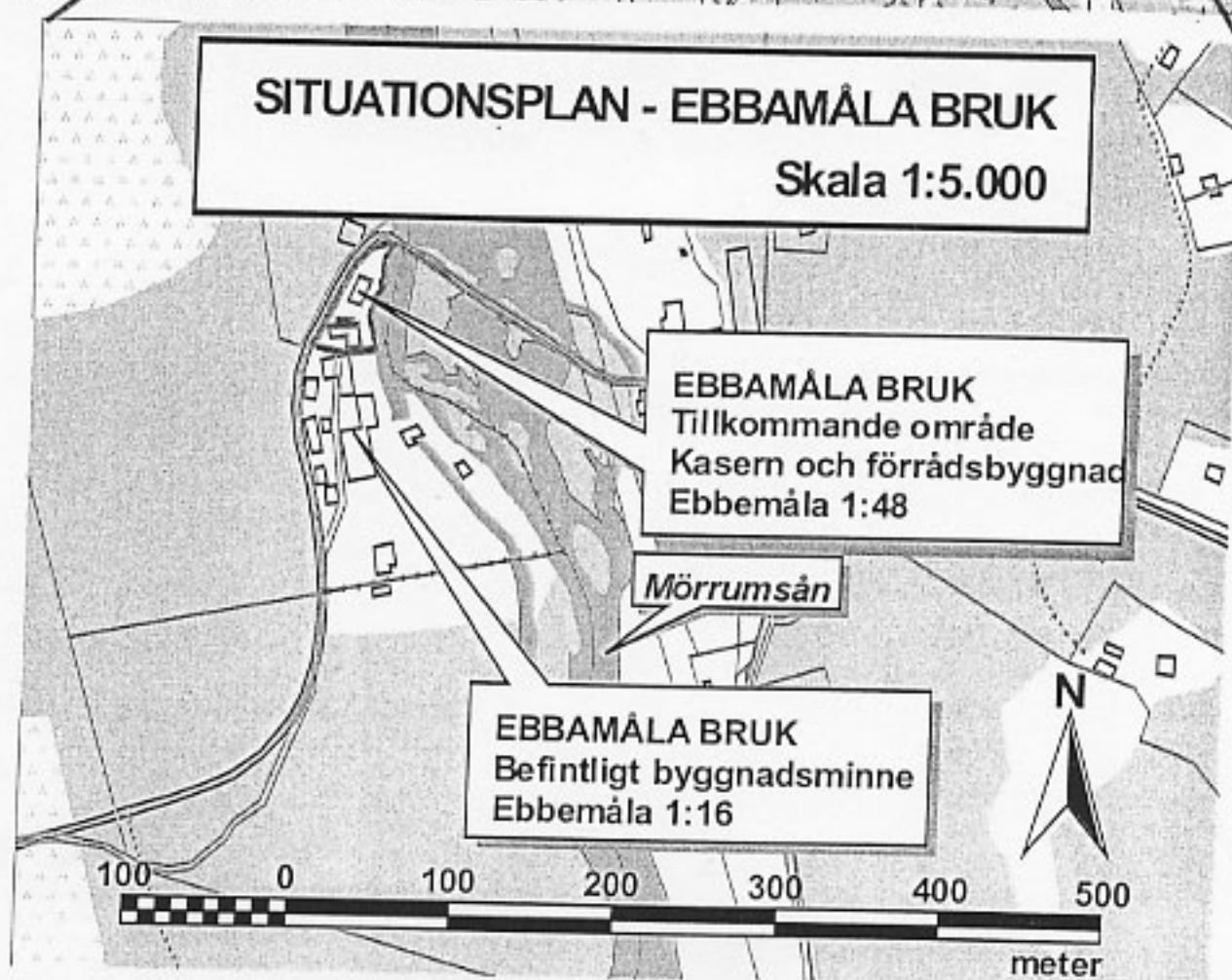
Telefax

0455-875 45

Postgiro

3 51 80-9

Dokument: 432-5247-2001 0_BM-förklaring av kaserner etc på Ebbemåla bruk, bilaga 2 avgränsning 2003mdd

Postadress

SE-371 86 KARLSKRONA

Besöksadress

Ronnebygatan 22

Telefon

0455-870 00

Telefax

0455-875 45

Postgiro

3 51 80-9

Dokument: 432-5247-2001 0_BM-förklaring av kaserner etc på Ebbamåla bruk, bilaga 2 avgränsning 2003mmd